

í vöng og káka seg av knóranum. Sigidi okkum, harra Thomsen: Hetta tygum tygum at nokta fyrri, at viðurskiptini í Fróðbiar sóknar kommunu, tá ið tygum fóru frá, vóru ein flokja og ein vavgreytur?

Høvdu tygum, tá ið tygum fóru frá sum formaður, nakað persónligt arbeði at vísa á, ið gjørt var fyrri at greiða hesa flokja og henda vavgreyt?

Var kommunan ikki, tá ið tygum fóru frá, at kalla eitt húsangangsbúg, í hondunum á sakforarum?

Vilja tygum sýta fyrri hesum? Um so er, tá halda vit tað

vera tíð og stundir til at prógva flokjana og vavgreytin — og til tess eru vit bæði fúsir og forir.

Lat okkum tó siga við tað sama til rættleiðingar av møguligari misskiljan: »kriminelt« hava vit ikki skotið til. Men ódugna-skapurin og vanstýrið av Fróðbiar sóknar kommunu hjá »konservatismuni«, »nazismuni« ella »fascismuni« ella hval tað nú eitur, ið stýrt hevur til javnað-armenn tóku við — tað er nóg mikið, ivaleyst.

Tygum eiga so útspælið, harra H. B. Thomsen, ísvirkis-stjóri.

Finnar veiða sild í stórum við Ísland.

Í tí íslenska »Morgunblaðnum« skrivar Arthur Wieland um finska luttaking í sildafiskiskapinum við Ísland.

Vit taka uppáttur høvuðsheitini í greinini:

„Finsk sildaborg verður við Ísland.

7 veiðiskip, eitt 7000 tons. Læknar, keypmenn, fongsul - og 270 arbeidsmenn.

Finnlendingar økja sildaveiðu sína ár eftir ár og stevna móti tí máli sjálvir at framleiða alla ta sild, ið teir brúka. Av tilviljun fekk eg høvi til at kunnuga meg við Finnlandanna veiðiferð við Ísland, meðan sildaveiðan stóð á hægsta stig í summar. Hetta bar á umborð á sildaveiðiskipinum »Petsawo«.

»Petsawo«, sum er ogn »Finnlands Fiskeri A.B.«, er eini 7000 tons á stodd, og umframt hetta skipið vóru í tí finska flotanum 7 smáskip.

Í alt høvdu Finnarnir veitt 44.000 tunnur í byrjanini av august. Stjóri felagsins hevði ventað veiðu uppá 70.000 tunnur. Men er hann tó væl hýrdur við veiðina, hóast hann er greiður yvir, at tær 70.000 tunnur verður hann at biða við til eina aðru ferð.

Eg var heilt hugtikin av hesum flótandi sildafarmleislastað, e. s. »Petsawo«. Um hvørja nót eru 14—15 menn. Umborð á Petsawo er sildin krýðrað og saltað, og umstøður eru til at taka ímóti um 1000 tunnum ísenn. 80 konufólk kvørkra og salta sildina. Stjórin, kamaráð Elving, er væl noyddur við teirra arbeði.

Nýmótans veiðiferðir.

Straks í byrjanini av juli kom finski sildaveiðiflotin upp til Norðlandið, og avgjørt er, at hann skal dvølja har til byrjanina av septembri.

Á mangan hátt er tað forvitnisligt at kunnuga seg við veiðiferðina. Radio og telegrafur eru óspart brúkt til at halda sambandið millum skipini. — Verður eitt skip varugt við sild, sigur tað straks hinum frá.

Í venjuligum kasti fingust 3—400, men stundum bar á, at

1000 tunnur fingust við einum kasti, og tá stóð á hondum. Tað hendi, at nóttirnar rivaðu av ovurstóri torvu, og tá var sárt hjá Finnunum at síggja, hvussu túsundar krónur fóru verðalda gongd sína.

Dagar og vikur kundi henda, at skipini sigldu aftur og fram, uttan at sild sást. Tá legðist ringur hýri á skips- og arbeidis-fólkið. Monnum komst fyrri eins og teir sigldu á skipi, sum reikar um hav uttan miðvísa stevnu. Tilveranin kendist tóm og tilbroytingarleys.

Fullkomin læknastova - og fongsul.

Men straks varðmaðurin boðaði frá sild, kom liv í. Bátarnir fóru av stað, og motorarnir vórðu settir í gongd av nýggjum.

Sjaldan kemur fyrri, at skaði hendur umborð, men hendur hann, er alt tilfeirðar. Læknin hevur væl útbúna lívúð og høvi til at gera oppskurð (operasjon), um tørvur er til tess. Men sjaldan ella aldri kemur fyrri, at honum tørvar at taka til alt tæknasnildi sitt. Mennirnir leita ráð hjá læknanum við meltingarsvullum og tilfukum; mær varð tó sagt, at komið hevði fyrri, at læknin hevði skorið beinsvullir, og var tað heppnast væl. Eg lærði læknan betri at kenna sum telvara heldur enn lækna tær loturnar, sum eg dvaldist umborð. . . .

Umborð á »Petsawo« er fongsul — »buktæ«, sum Finnarnir kalla tað. Tað er ikki sjáldan tørvur á at brúka tað.

Hjelt skipari er vinsælur maður, blíður, men eisini harður í horn at taka, tá ið stendur á hjá honum. Uppreisn ella alvarsligur kúril er tó ikki at gittast fyrri umborð.

Hjá fulltrúanum, Kosti Paster-nach, sum kallast keypmáður, kunna menn keypa øll slag av vörum frá bestu sjóklæðum niður í sigarettupakkar. Alt er sett til fabriksvirði — uttan tubbakið.

Fleiri framleiðsluhættir.

— Hóast veiðuáttferðir okkara eru samkvæmt nýttima krøvum, í sigur harra Elving, verða vit at broyta til næsta summar. Vit

ALT MÁLARAARBEIÐI VAKURT OG SERA HALDGOTT TILBOÐ GEVAST ANDR. MOURITZEN

eru ónoygdir við ta viðgerð, sildin fær hjá viðurskiptavinum okkara, og gera vit okkara ítarsta til at útfylla eftirspurningin eins og at gera vöruna betri og betri. Í summar hava vit gjørt royndir við at leggja roykta sild í dósir við tomatós, eg tæli, at henda framleiðsla verður økt í miklum muni.

Vit hava fleiri jørn í eldinum, hval ið viðvikur arbeidsháttum. Men á núverandi tíðarmundi ber ikki til at siga meir um hetta.

Øll líkindi eru til, at næsta ár verða flogfór brúkt við silda-veiðuna her á landi. Royndur lutur er, at flogfór hava verið til mikið gagn í leitunini eftir sildastimum og siga fiskiflotanum frá teim. Næsta summar munu vit fara at hava eina ella tvær fljögumaskinur við okkum.

Finnar selja longu væl av sild til bæði Russastjóð og Svíaríki, og gera teir sær vónir um at økja henda marknað, sum stundir liða og veiða teirra veksur.

Jørðin.

Bonusjúka.

Bonusjúka er rætt vanlig at síggja í eplaveltum í Føroyum og er mangan so bágin, at bæði triðjungi og helvt av plantunum eru sjúkar av henni.

Henda sjúka kemur til sjóndar úti á sumrinum, soleiðis at sløkkar har og her í veltuni lýsna í bløðunum og síðani brotna av eitt pelti omanfyri moldina og doyggja. Hyggja vit so betri at teim brotnu plantunum, síggja vit, at sløkkarnir eru so undaliga vatndruknaðir og hálir í neðra, og aftur í beninum, innan í sløkk-inum síggja vit eina nøgd av svørtum klumpum, sum kaffibonur í stodd. Hesir klumpar verða vanligar róptir »bonurnar« og harav sjúkan bonusjúka.

Tað er ein soppur (Sclerotinia sclerotiorum), ið elvir hesa sjúku. Soppurin veksur við sínum streingjum gjøgnum plantuna og ger, at tað, hann veksur ígjøgnum, doyir og tynist burtur. Tá hann hevur vaksið soleiðis eina tíð og plantan er komin á fallandi fól, tá veksar hesar svørtu bonirnar fram av soppinum. Tá so plantan er deyð, rotnar sløkkurin burtur og hesir klumparnir koma í moldina og eru tá forir at spíra og veksa upp til nýggjar soppar. Soleiðis kann henda smitta halda sær í moldini frá ári til ár, ja menn skriva, at hon kann halda sær eini 4—5 ár í jørðini.

Skaðin, ið henda sjúkan ger, er tann, at hon stóðgar teim plantunum, ið sjúkar verða, í vokstrinum, so eplini fáa ikki vaksið seg liðug. Tað tykist

GOTT OG BÍLIGT
KOL OG KOKS

FÆR EIN HJA

Cl. Clementsen,
— TELEFON 319. —

Ledige Stillinger.

Antagelig vil 1 Direktør og 1 Bogholder kunne faa Plads til 1. Oktober i det nydannede L/F Føroya Fiskaútfuttningur.

Henvendelse og Ansøgninger indsendes inden 20. September 1936 til Ebba Müller.

ikki, at henda sjúka veksur í eplunum meðan tey vera goymd.

Tað gerst einki beinleiðis fyrri at týna hesa sjúku, men tað ræður um at forá smittuni í at koma: 1) Við at leggja smittaða veltu burtur í fleiri ár og ikki nýta hana til eplir. 2) Við at víska seg móti at flyta »bonure« í veltuna við seplepum, ambóðum, ruski og sovorðnum.

Sjúkan kann mótarbeidast við:

1) Ikki at seta ov tíðliga niður. Tað ræður um at seta niður í so passaligari tíð, at eplið ikki kemur at liggja ov leingi deytt í jørðini, men kann fara at veksar beinan vegin;

2) Ikki at seta ov tælt niður. Tað er fyrri at ljósið skal sleppa væl niður ímillum, so planturnar kunnu verða sterkar;

3) Ikki at nýta ov mikil køvrenit. Tað er fyrri tað sama sum undir 2, fyrri at yvirvokstururin ikki skal verða so stórur, at planturnar av ljóstroti verða slenutar og veikar;

4) at hava turrleita jørð. Plantur, ið vaksa í ov vátari jørð, verða ikki frískar og sterkar, kunnu tí ikki standa seg so væl móti sjúkum sum tær, ið veksar á turrari jørð.

H. J. J.

„DAGBLADI“ fiskaútfuttningurin.

Tað kann tykjast logið, at »Dagblaðið«, hvørs ánnari er sakforari og sum hevði ein sakforari til logtingsevni og ein annan sakforari til at greiða sínar stevningar, skal fáa seg til at koma við slíkum persónligheitum, sum tær, ið eru samankroystar í greinini »Røð Fronte«. Men hetta er kortini ikki so logið: »Utenom, sa Bøjgen!«

Fyrri at koma inn at kjarnanum, skal eg »betrúga« »Dagblaðnum«, at tað ikki er »Marxist Skolelæreren paa Suderø«, ið skrivað hevur hinar báðar greinastubbarnar í »Føroya Soc.-Dem.«, men undirritaði. Um »Dagblaðið« so etur í seg aftur persónligheitirnar, ella tað letur tær hanga og danna í leysari luft ella tveitur tær yvir á meg — ja, harum tað.

So, reiðararnir hava tapt 15 kr. á hvørja ballu av portugalsfiski. Man hetta ikki vera dekan og ivaleyst? Og eitt enn: Hevur útfuttningssfelagið — so ungt tað er — ikki havt hægri boð uppá

henda sama fisk enn tað, tað nú selur hann fyrri? Ger so væl at svara ja ella nei!

So skrivar hetta sama blað um teir reiðarar, ið furnir eru av knóranum, og ein fær ta fatan, at »de færøske Redere har sat alt til, hvad der i tidligere Generationer ved Flid og Sparsommelighed har været opsparet . . .« Nei, lat onkun fara undir at granska búgvini, og hann vil finna, at við einstokum undantøkum er tað júst trot uppá framskygni, ið hevur verið atvold til húsangoin. Í mongum tilfellum hevur tað verið so, at tær ár, driftin gav yvirskot, átti reiðarar tað, meðan forrættningin átti driftina tey ár, hon gav undirskot.

Nú eru tey tíðindi til landið komin, at fiskaútfuttningssfelagið hevur fingið 1 millión kr. at ráða yvir, og felagið skal eiga monopol uppá útfuttning av fiskinum, tí má ein vóna, at eisini tær treytir eru álagdar, at allir sum fáast við fiskasølu, skulu hava rætt at fáa sín fisk seldan gjøgnum hetta felagið. Av eini grein, ein keypmáður skrivur har í blaðnum í dag, sæst, at teir smærri fiskekeypararnir aldeilis ikki eru tilfríð við tað uppskot, reiðararnir settu fram.

Vónandi verða tað menn, ið ikki direkta eru interesseraði í nokrum bestemtum reiðarri, sum koma at ráða fyrri útfuttning-iuum, og ikki stórreiðarar.

»Vi haaber, at vi har forstaaet Deres Artikel rigtig, Kammerat Dam, nemlig at De mener, at »alle« skal være med til at bære Byrderne, og ikke som nu blot de »enkelte«, og at det ikke er saadan, at »alle« kan skal være med, hvis der er »Gevinst« og ellers overlade Staten til de »enkelte eller Statens«.

— Við hesum orðum endar »Dagblaðið« sín leiðara seinasta týsdag.

Teir hópa, at javnaðarmenn vilja lata hin føroyska fiskimannin vera við til at bera tað tap, sum reiðarar ikki hava kunnað ella viljað sæð mátti koma.

Hetta hop rímar væl saman einum úttalisi, sum einaferð áður er framkommið í hesum »dagblað« um, at fiskimaðurin hevði ov nógvan vinning av sliu sínum.

Poul K. Mouritzen.